

มติชนรายวัน

พ.ศ. 18 มี.ค. 53

สิ่งขัดแย้งและข้อคิดจากการชุมนุม

วราภรณ์ สามโกเศศ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
(รวม 3 หน้า)

ไม่รู้ว่าในวันพฤหัสบดีที่ข้อเขียนปรากฏต่อสายตาท่านผู้อ่าน อะไรได้เกิดขึ้นกับประเทศไทยของเรา อย่างไรดีไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้น มีข้อสังเกตบางประการซึ่งขอนำเสนอ

ฝรั่งมีคำว่า oxymoron ซึ่งหมายถึงข้อความซึ่งดูเฝื่อน ๆ มีความหมายขัดแย้งกัน หรือดูบวม ๆ แต่ลึกลงไปแล้วมีความหมายที่ลึกซึ้งกว่าที่เห็น คำนี้ปรากฏในภาษาอังกฤษตั้งแต่ ค.ศ. 1640 โดยมีรากมาจากภาษากรีก Oxus หมายถึง sharp or pointed (แหลมคมหรือยื่นแหลม) ส่วน moros หมายถึง dull, stupid, or foolish (น่าเบื่อ โง่ เวลา)

ตัวอย่างของ oxymoron เช่น less is more ซึ่งเป็นคำกล่าวของกวีเอกชาวอังกฤษ Robert Browning (ค.ศ. 1812-1889) ซึ่งดูเฝื่อน ๆ มันขัดแย้งกัน แต่หากคิดให้ลึกแล้วจะเห็นว่า มีประเด็นชวนคิด อาจหมายถึงว่าเมื่อคนเกิดมาไม่มีข้อได้เปรียบมากอาจทำให้มีจิตมุ่งมั่นมากกว่าคนอื่นก็ได้ หรือการมีน้อยหรือการเป็น “คนตัวเล็ก” หรือการเป็นคนไม่สำคัญ อาจให้คุณค่าในการเรียนรู้ชีวิตได้มากกว่าก็เป็นได้

ตัวอย่างอื่นก็เช่น free love is too expensive หรือ the more things change, the more they remain the same หรือ I love my country too much to be a nationalist ข้อความที่เรียกว่า oxymorons เหล่านี้มีประเด็นให้คิดทั้งสิ้น

ถ้ายกเอาไฉนเดียวคร่าว ๆ ของ oxymoron มามองการชุมนุมครั้งนี้ ในแง่มุมของการเอาสิ่งที่ดูขัดแย้งมาวางเรียงกันเพื่อให้เกิดประเด็นน่าคิดแล้ว เราก็จะเห็นหลายเรื่องดังต่อไปนี้

เรื่องแรก ข้อเขียนของคุณชัชวรินทร์ ไชยวัฒน์ ในคอลัมน์ “ทรรคนะ” (ไทยโพสต์ 14 มีนาคม) บรรยายว่า “.....ร้อน ๆ อย่างนี้หากใครที่ต้องออกไปเดินรอน วุ่นวาย ตะเกียกตะกาย อยู่ท่ามกลางเปลวแดดเบรียง ๆ ปานประจุกไฟนรกเช่นนี้ คงต้องถือเป็นกรรมของสัตว์โลก นั้นแหละ แทนที่จะได้โอกาสนอนผึ่งพุง ผึ่งแอร์ อยู่ที่บ้าน อาบน้ำ อาบท่า กินข้าว กินปลา ล้อมวงอยู่กับลูก ๆ หลาน ๆ กลับต้องมาทรมานตัวเองเพื่อครอบครัวยุอื่น แถมยังเป็นครอบครัวที่มั่งคั่ง

รำรวยระดับมีทรัพย์สินเงินทองนับเป็นหมื่น ๆ ล้าน ขณะที่ตัวเองอาจมีเงินติดกันกระเป๋าแค่ไม่กี่บาท เท่านั้นเอง.....

.....ด้วยเหตุนี้.....ถ้าหากมีเงินเหลือติดกันกระเป๋าซัก 100 ล้าน ไม่ต้องถึงระดับ 30,000 กว่าล้าน รับรองว่า.....ผมคงไม่ลังเลใจใด ๆ เลย ที่จะเดินตามรอย เอม และ อึ้งอึ้ง หนีร้อนไปเที่ยวงาน ไอทีบี ที่เยอรมนี อันเป็นงานมหกรรมการท่องเที่ยวระดับโลก

ยิ่งถ้าหากได้หอบลูก จูงหลาน เกี่ยวก้อยเดินดูอะไรต่อมิอะไรในงานนิทรรศการแบบพ่อ-แม่-ลูก ไม่ต้องแบกโลก แบกภาระใด ๆ เอาไว้ให้เมื่อย เหนื่อยขึ้นมาเมื่อไหร่ก็ไปนอนพักผ่อนอยู่ในโรงแรม 5 ดาว เตรียมโปรแกรมที่จะไปช้อปปิ้งต่อในวันรุ่งขึ้น.....อะไรมันจะสุขสะดวกสบายเท่านี้ย่อมไม่มีอีกแล้ว โดยเฉพาะถ้าเทียบกับผู้ซึ่งต้องมานอนก่อกอง นอนหายใจอยู่ท่ามกลางเปลวแดดร้อน ๆ ต้องเคียดแค้น พุ่มพ่าย ต่อสู้อยู่กับใครก็ไม่รู้ เรียกเรื่องอะไรก็ไม่รู้.....บรรยายากความแตกต่างทำนองนี้.....มันก็คงประมาณสวรรค์กับนรกดี ๆ นี่เอง!!!!

แต่ก็นั่นแหละ.....แทบไม่น่าเชื่อว่า ไป ๆ มา ๆ สวรรค์กับนรก มันก็สามารถเชื่อมต่อยังใยถึงกันและกันจนได้ด้วยคำว่า ทักษิณ เพียงคำเดียวเท่านั้น อันเป็นคำที่ทำให้คนซึ่งเหลือเงินติดกระเป๋าแค่ไม่กี่บาทสามารถหลังน้ำตาแห่งความสงสารให้กับคนที่ยังเหลือเงินอีกเป็นหมื่น ๆ ล้านชนิดพรวด ๆ ๆ พร้อมทั้งจะสูญเสียความสุข ความสบาย ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าของตัวเอง ลูก เมีย พ่อแม่ พี่ น้อง ให้กับทักษิณ และครอบครัว อย่างเต็มอกเต็มใจ เต็มกำลังความสามารถ.....”

เรื่องที่สอง เมื่อผู้สื่อข่าวโทรทัศน์สัมภาษณ์ผู้ชุมนุมเกี่ยวกับสาเหตุของการมาชุมนุมจะไม่มีใครบอกเลยว่ามีมาต่อสู้เพื่อคุณทักษิณ จะบอกว่ามาต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย เพื่อการยุบสภา เพื่อให้นายกฯ ลาออก ฯลฯ แกนนำก็ไม่พูดถึง ผู้สื่อข่าวซึ่งดูกล้า ๆ กลัว ๆ ก็ไม่เอ่ยถึงทั้ง ๆ ที่ใคร ๆ ก็รู้ว่าจริง ๆ แล้วมาประท้วงกันเพื่ออะไร มันเป็นการขัดแย้งกันระหว่างสิ่งที่อยู่ในใจจริง ๆ กับสิ่งที่ต้องแสดงออกมาไม่ว่าในเรื่องการพูดหรือการกระทำ

มหาตมะ คานธี บอกว่ามนุษย์จะไม่มีความสุขเลยตราบที่สิ่งที่อยู่ในใจกับการกระทำของตนเองขัดแย้งกัน ซึ่งในที่นี้หมายถึงการต้องอดกลั้นไม่พูดถึงความจริงที่แอบซ่อนอยู่ในใจ แต่ต้องเสแสร้งพูดไปตามที่ได้รับ “สารซ้ำ ๆ” จากแกนนำและวิทยุชุมชน นอกจากนี้ผู้มาชุมนุมจะต้องทนลำบากกับความร้อน ความเหม็น ความไม่สะดวกนานาประการในเรื่องสาธารณสุขส่วนตัว ความเสี่ยงภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน (รถยนต์ รถมอเตอริไซด์) ฯลฯ ยังต้องประสบกับสภาวะการณ์

ดั่งที่มหาตมะ คานธี กล่าวถึงอีก (เจ้าของร้านทองยังต้องบอกว่าจะปิดร้านโดยไม่มีกำหนด เพื่อไม่ให้ลำบากแก่ลูกจ้างที่เดินทางมาทำงาน ทั้งที่ใจจริงแล้วกลัว “ลูกชุลมุน” หากมีการจลาจล)

เรื่องที่สาม ประเด็นคำอธิบายการแตกต่างของชนชั้นโดยใช้ทฤษฎีมาร์กซิส (เพื่อนผมคนหนึ่งที่เคยเรียนมาด้านนี้บอกว่าแนะนำให้ pidgeon Marxist หรือมาร์กซิสแบบงู ๆ ปลา ๆ มาอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างถูกปากคนกิน) ซึ่งดูจะได้ผลสำหรับคนจำนวนไม่น้อยคล้ายเมื่อครั้งระหว่างเหตุการณ์ 14 ตุลาคม ถึง 16 ตุลาคม จนผู้คนรู้สึก “อิน” อยากทำลายล้างระบบทุนนิยมตลอดจน “ระบบอำมาตย์” และมีวัตถุประสงค์หลักคือช่วยเหลือให้คุณทักษิณกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

ทั้งหมดนี้อาจลืมไปว่าคนที่รวยสุดของไทยก็คือฮีโร่ของเขานั่นแหละ และคุณทักษิณคือ heart and soul ของระบบทุนนิยม และครั้งหนึ่งเป็นศูนย์กลางของ “ระบบอำมาตย์” อย่างแท้จริง

เรื่องหนึ่งที่ขอเสนอเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถานการณ์ที่แท้จริง และเพื่อป้องกันความเข้าใจผิด ก็คือการระบุนวันที่และเวลาของคลิป หรือภาพที่ถ่ายทอดออกมาบนจอทุกครั้ง (หากเอาภาพเก่าของความรุนแรงเมื่อเมษายนปีก่อนมาแสดงในยามอ่อนไหวอาจเกิดความเข้าใจผิดกันจนลูกกลมขึ้นใหญ่โตได้) โดยภาครัฐออกกฎเกณฑ์มาบังคับทุกช่องในยามนี้

ท่ามกลางความกลัว ๆ กล้า ๆ ของโทรทัศน์ไทยในการรายงานสถานการณ์ว่ามีผู้ชุมนุมมากน้อยเพียงไร เราก็ได้เห็นผลงานของสื่อในหลายจุดที่น่าชื่นชม (ทีวีไทยในรายการที่คุณภิญโญ ไตรสุริยธรรมา กล่าวหาคนที่มีความคิดเห็นแปลกออกไปมาแสดงความเห็น) แต่ก็ยังสงสัยอยู่บ่อย ๆ เหมือนกันว่าที่ผู้สื่อข่าวพูดว่า “ช่วงหน้าอย่าพาด” นั้น เมื่อไหร่มันจะไม่พาดเหมือนสายไฟมาถึงคนดู และ “ถนนราชดำเนินทาง” นั้น เมื่อไหร่มันจะหุบเสียที

.....